

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

ИФ
103/2014

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

бр. 07-00-109/2014-02 датум: 24. 7. 2014.

БОШЊАЧКО НАЦИОНАЛНО ВИЈЕЋЕ
Есад Џуџевић, председник

36300 НОВИ ПАЗАР
28. новембра б. б.

Поштовани господине Џуџевићу,

У прилогу Вам достављамо мишљење Поверенице за заштиту равноправности број 07-00-109/2014-02 од 31. јуна 2014. године, донето на основу Ваше притужбе против Гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници.

Je
**ПОМОЋНИЦА ПОВЕРЕНИЦЕ ЗА
ЗАШТИТУ РАВНОПРАВНОСТИ**

Косана Бекер

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

ИФ
103/2014

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

бр. 07-00-109/2014-02 датум: 31. 6. 2014.

МИШЉЕЊЕ

Бошњачко национално вијеће против Гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници

1. ТОК ПОСТУПКА

1.1. Повереници за заштиту равноправности притужбом се 14. марта 2014. године обратило Бошњачко национално вијеће против Гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници. У притужби је наведено да су у гимназији формирана одељења за наставу на босанском језику, али да се настава одвија на српском језику.

1.2. Бошњачко национално вијеће је у притужби навело:

- да сматра да национална припадност ученика бошњачке националности представља основ дискриминације, јер је за ученике српске националности настава на српском језику организована у складу са законом;
- да не постоји никакво разумно оправдање засновано на закону да се не организује настава на босанском језику за ученике бошњачке националности, јер организовање одељења за наставу на босанском језику не изискује додатне материјалне трошкове, нити проширење просторних и кадровских капацитета образовно-васпитних установа, што је доказано праксом основних и средњих школа у Новом Пазару, Сјеници и Тутину које су од 2. септембра 2013. године организовале наставу на босанском језику за све ученике чији су се родитељи изјаснили за такав модел наставе;
- да је Бошњачко национално вијеће са Министарством просвете, науке и технолошког развоја предузело низ мера у периоду од краја 2009. године до августа 2013. године, како би у школској 2013/2014. години у Новом Пазару, Тутину, Пријепољу и Сјеници отпочела настава на босанском језику за ученике чији су се родитељи изјаснили да желе да похађају наставу на босанском језику;
- да су у овим местима од 1. априла до краја августа 2013. године, образовно-васпитне установе спровеле анкету на којој су се родитељи ученика изјаснили о моделу наставе;

- да је припремна настава на босанском језику одржана у образовно-васпитним установама у Новом Пазару, Тутину и Сјеници у периоду од 21. фебруара до 7. јуна 2013. године;
- да је Министарство просвете, науке и технолошког развоја донело Правилник о допуни правилника о наставном програму за гимназије¹, којим је у програм образовања за први разред гимназије за све смерове додат предмет - Босански језик и књижевност и Правилник о допуни Правилника о плану уџбеника² за први и пети разред основног образовања и васпитања и за први разред гимназије.
- да је министарство одобрило већину уџбеника за основне и средње школе које је штампала издавачка кућа „Klett“, као и увоз уџбеника из Босне и Херцеговине;
- да се у Гимназију „Јездимир Ловић“ у Сјеници уписао 81 ученик/ца чији су се родитељи определили за наставу на босанском језику, да су формирана одељења за наставу на босанском језику, али се настава у овим одељењима одвија на српском језику.

1.3. У прилогу притужбе достављен је: списак образовно-васпитних установа против којих је Бошњачко национално вијеће поднело притужбе Поверенику за заштиту равноправности; резултати уписа у први разред средње школе у Новом Пазару, Тутину, Сјеници и Пријепољу; образац за анкетирање родитеља о моделу наставе у образовно-васпитним установама у Санџаку у школској 2013/2014 години и позив директорима средњих школа за састанак Р. број 560-046/2013 од 11. јуна 2013. године.

1.4. Повереница за заштиту равноправности спровела је поступак у циљу утврђивања правно релевантних чињеница и околности, у складу са чл. 35. ст. 4. и чл. 37. ст. 2. Закона о забрани дискриминације³, па је у току поступка прибављено изјашњење Мурата Баждаревића, директора Гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници.

1.5. У изјашњењу директора гимназије, између осталог, наведено је:

- да нису тачни наводи да се у одељењима која су формирана на босанском језику изводи настава на српском језику;
- да је школа, у сагласности са јединицом локалне самоуправе, доставила министарству до 31. децембра 2012. године Предлог плана уписа у први разред за школску 2013/2014 годину. Предложено је да се у гимназију упише 120 ученика/ца у четири одељења првог разреда;
- да је министар просвете, науке и технолошког развоја, Одлуком о упису ученика у средње школе за школску 2013/2014 годину бр. 611-00-2151/2013-03 од 31. марта 2013. године, утврдио број ученика који ће се уписати у први разред средњих школа на територији Републике Србије по школама, подручјима рада, образовним профилима и трајању образовања за школску 2013/2014 годину. На основу ове одлуке, Гимназији „Јездимир Ловић“ у Сјеници, одобрено је да упише 120 ученика, распоређених у четири одељења, без ознаке језика;
- да се у анкети 81 ученик/родитељ првог разреда изјаснио за наставу на босанском језику и да је на основу тога било потребно изменити План уписа за школску 2013/2014 годину;

¹ „Сл. гласник РС – Просветни гласник“, број 4/2013

² „Сл. гласник РС – Просветни гласник“, број 13/2013

³ „Сл. гласник РС“, бр. 22/09

- да је гимназија поднела захтев Школској управи у Новом Пазару да уместо планираних четири одељења, министарство одобри формирање пет одељења - два на српском језику и три на босанском језику;
- да није добила одговор ни сагласност на измену Плана уписа за школску 2013/2014 годину, па је гимназија и други пут упутила захтев за признавање и промену Плана уписа за школску 2013/2014 годину бр. 73-02/13 од 3. септембра 2013. године Школској управи у Новом Пазару, Школској управи у Ужицу и Министарству просвете науке и технолошког развоја;
- да до почетка године није добила сагласност од министарства, због чега је формирала четири одељења првог разреда, како је и предвиђено Одлуком о упису ученика у средње школе за школску 2013/2014 годину;
- да је Министарство просвете, науке и технолошког развоја, дописом бр. 021-00-57/2013-06/01 од 15. јануара 2014. године, по захтеву Бошњачког националног вијећа, дало сагласност на спровођење припремне наставе на босанском језику у четири васпитно-образовне установе, међу којима је и Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници;
- да је припремна настава на босанском језику уведена у два одељења првог разреда од 20. јануара 2014. године;
- да је гимназија поднела захтев министарству бр. 07-02/2014 од 22. јануара 2014. године за давање стручног упутства, с обзиром да Закон о основама система образовања и васпитања и Закон о средњем образовању не познају „припремну наставу“ за било који предмет. Школа није добила одговор до дана достављања изјашњења на наводе из притужбе.

1.6. У прилогу изјашњења достављен је: план уписа Гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници број 110-02/12 од 24. децембра 2012. године; записник Просветне инспекције број 614-18 од 18. марта 2014. године; Предлог за формирање одељења првог разреда на основу изјашњавања ученика на којем језику желе да слушају наставу од 16. јула 2013. године; Захтев за финансирање једног одељења првог разреда преко плана уписа, на основу изјашњавања родитеља и ученика на ком језику желе да слушају наставу број 73-02/13 од 3. септембра 2013. године и број 73-02/13-01 од 28. новембра 2013. године; допис Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 021-00-57/2013-06/01 од 15. јануара 2014. године; фотокопија дипломе Бошњачког националног вијећа директору гимназије Мурату Баждаревићу, за успешно спровођење наставе на босанском језику у школској 2013/2014 години и захтеви за давање стручног упутства број 07-02/2014 од 22. јануара 2014. године и број 05-01/10-2014 од 27. фебруара 2014. године.

2. ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ

2.1. Неспорно је да је у Гимназији „Јездимир Ловић“ у Сјеници спроведена анкета међу ученицима и да се 81, од укупно 120 ученика/ца, изјаснио за наставу на босанском језику.

2.2. Увидом у прилоге које је доставила гимназија утврђено је да се 16. јула 2013. године, школа обратила Школској управи у Новом Пазару са предлогом за формирање три одељења првог разреда за наставу на босанском језику и два за наставу на српском језику. Такође, утврђено је да се школа 3. септембра 2013. године обратила

министарству, Школској управи у Ужицу и Школској управи у Новом Пазару, са захтевом за финансирање једног одељења првог разреда преко плана уписа, а на основу изјашњавања родитеља и ученика на ком језику желе да слушају наставу. Исти захтев школа је поновила 13. новембра 2013. године министарству, а 28. новембра 2013. године Школској управи у Ужицу и Школској управи у Новом Пазару.

2.3. Увидом у допис Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 021-00-57/2013-06/01 од 15. јануара 2014. године утврђено је да министарство дало сагласност на спровођење припремне наставе на босанском језику у четири образовно-васпитне установе, међу којим је и Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сеници, у два одељења првог разреда. Даље, наведено је да ће се припремна настава на босанском језику спроводити од почетка другог полугодишта до краја школске 2013/2014 године, као и да ће евентуалне додатне трошкове за спровођење припремне наставе на босанском језику сносити Бошњачко национално вијеће.

2.4. Увидом у диплому Бошњачког националног вијећа утврђено је да је 21. фебруара 2014. године, у Новом Пазару, директору гимназије „Јездимир Ловић“ у Сјеници, додељена диплома за успешно спровођење наставе на босанском језику у школској 2013/2014 години.

2.5. Утврђено је да се школа 22. јануара и 27. фебруара 2014. године обратила Министарству просвете, науке и технолошког развоја дописима којима је тражила стручно упутство о начину спровођења припремне наставе на босанском језику, као и тумачење на ком језику ће издати сведочанства ученицима који похађају припремну наставу на босанском језику.

3. МОТИВИ И РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ МИШЉЕЊА

3.1. Повереница за заштиту равноправности, приликом одлучивања у овом предмету, имала је у виду наводе из притужбе, изјашњење и антидискриминационе и друге домаће и међународне прописе.

Правни оквир

3.2. Повереник за заштиту равноправности је самосталан, независан и специјализован државни орган установљен Законом о забрани дискриминације са задатком да ради на сузбијању свих облика и видова дискриминације и остваривању равноправности у друштвеним односима. Надлежност Повереника за заштиту равноправности широко је одређена, у складу са међународним стандардима, како би се омогућило да делотворно и ефикасно остварује своју улогу. Једна од основних надлежности Повереника јесте да прима и разматра притужбе због дискриминације, даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима дискриминације и изриче законом утврђене мере. Поред тога, Повереник је овлашћен да предлаже поступак мирења, као и да покреће судске поступке за заштиту од дискриминације и подноси прекршајне пријаве због аката дискриминације прописаних антидискриминационим прописима. Повереник је, такође, овлашћен да упозорава јавност на најчешће, типичне и тешке случајеве дискриминације и да органима јавне власти препоручује мере за остваривање равноправности.⁴

⁴ Члан 33. Закона о забрани дискриминације.

3.3. Повереница за заштиту равноправности указује да је међународним и домаћим прописима одређено да је Република Србија у обавези да припадницима националних мањина омогући образовање и васпитање на свом језику или двојезичну наставу или изучавање језика националне мањине са елементима националне историје и културе.

3.4. Потврђивањем Оквирне конвенције Савета Европе за заштиту националних мањина⁵ Република Србија се обавезала да ствара потребне услове како би припадници националних мањина очували и развијали своју културу и сачували неопходне елементе свог идентитета, наиме, религију, језик, традиције и културно наслеђе (чл. 5), као и да предузме мере у области образовања и истраживања како би се неговала култура, језик и вера националних мањина и већине (чл. 12).

3.5. Устав Републике Србије⁶ забрањује сваку дискриминацију, непосредну или посредну, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичног или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости, психичког или физичког инвалидитета.⁷ Даље, Устав Републике Србије гарантује припадницима националних мањина, поред осталог и право на школовање на свом језику у државним установама и установама аутономних покрајина.⁸

3.6. Уставна забрана дискриминације ближе је разрађена Законом о забрани дискриминације, тако што је дискриминација дефинисана као свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу и чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Такође, забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства, отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових установа, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима.⁹

3.7. Законом о основама система образовања и васпитања забрањена је дискриминација,¹⁰ односно, активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације. Прописано је да је дискриминација лица или групе лица свако непосредно или посредно, на отворен или прикривен начин, искључивање или ограничавање права и слобода, неједнако поступање или пропуштање чињења, односно

⁵ Закон о потврђивању оквирне конвенције за заштиту националних мањина ("Сл. лист СРЈ - Међународни уговори", бр. 6/98).

⁶ "Службени гласник РС", бр. 98/06

⁷ Члан 21. Устава РС

⁸ Члан 79. Устава РС

⁹ Члан 19. Закона о забрани дискриминације

¹⁰ Члан 44. Закона о основама система образовања и васпитања "Службени гласник РС", бр. 72/09, 52/11 и 55/2013

неоправдано прављење разлика повлађивањем или давањем првенства, док не сматра дискриминацијом посебне мере које су уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

3.8. Истим законом је прописано да се образовно-васпитни рад остварује на српском језику, да се за припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује на матерњем језику и изузетно може да се остварује и двојезично или на српском језику, у складу са посебним законом¹¹. Даље, одредбама члана 76. прописано је да се основно и средње образовање и васпитање, специјалистичко и мајсторско образовање и други облици стручног образовања остварују на основу школског програма, који се доноси на основу наставног плана и програма, односно програма одређених облика стручног образовања, а да школски програм, између осталог, садржи и језик на коме се остварује програм, као и да школски програм доноси школски одбор, по правилу, сваке четврте године, у складу са наставним планом и програмом.

3.9. Законом о средњем образовању и васпитању¹² прописано је да се настава и образовно-васпитни рад остварују на српском језику, а да се за припаднике националне мањине остварује и на језику и писму националне мањине, односно двојезично, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика. Даље, прописано је да школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно, двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност министарства надлежног за послове образовања, које даје сагласност по прибављеном мишљењу одговарајућег националног савета националне мањине. Такође, када се образовно-васпитни рад остварује на српском језику, за ученике припадника националне мањине организује се настава језика националне мањине са елементима националне културе.

3.10. Истим законом прописано је да се настава изводи у одељењу до 30 ученика¹³. Даље, прописано је да школа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, до 31. децембра предлаже министарству број ученика за упис, преко школских управа. У поступку утврђивања броја ученика за упис у школу у којој се настава изводи на језику националне мањине, национални савет националне мањине даје мишљење. Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење у року од 15 дана од дана пријема захтева, сматра се да је мишљење дато. Министарство доноси одлуку о броју ученика за упис у школе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, до 31. марта¹⁴.

3.11. Одредбама Закона о заштити права и слобода националних мањина¹⁵ прописано је да припадници националних мањина имају право на васпитање и образовање на свом језику у институцијама предшколског, основног и средњег васпитања и образовања, да је држава дужна да створи услове за организовање образовања на језику националне мањине, а да је, док их не обезбеди, дужна да обезбеди двојезичну наставу или изучавање језика националне мањине са елементима националне историје и културе припадника националне мањине. Даље је прописано да се за остваривање овог права може прописати одређени минимални број ученика, с тим да тај број може бити мањи од минималног броја ученика који је законом прописан за обезбеђење одговарајућих облика наставе и образовања.

¹¹ Члан 9.

¹² „Сл. гласник РС“, број 55/2013, члан 5. ст. 1, 2, 3. и 5.

¹³ Члан 29. став 1.

¹⁴ Члан 35. ст. 1, 4. и 5.

¹⁵ „Сл. лист СРЈ“, број 11/2002, „Сл. лист СЦГ“, број 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС“, број 72/2009 – други закон, члан 13. ст. 1, 2 и 3.

3.12. Стручним упутством о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама за школску 2013/2014 годину¹⁶ ближе је уређен начин формирања одељења и прописано је да се настава изводи у одељењу до 30 ученика, као и да одељење не може имати мање од 15 ученика. За признавање мањег, односно већег броја ученика у одељењу од прописаног, школа се, уз образложење, обраћа ресорном министарству преко надлежне школске управе.

Анализа навода из притужбе и изјашњења са аспекта антидискриминационих прописа

3.13. Имајући у виду предмет ове притужбе, у конкретном случају потребно је утврдити да ли је Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници, неорганизовањем наставе на босанском језику, ставила ученике бошњачке националности у неравноправан положај у односу на ученике српске националности за које је организована настава на српском језику.

3.14. Одредбама члана 45. Закона о забрани дискриминације прописано је правило о пребацивању терета доказивања. Према овом правилу, у конкретном случају, подносилац притужбе треба да учини вероватним да је школа извршила акт дискриминације ученика и ученица бошњачке националности неорганизовањем наставе на босанском језику. Уколико то учини, терет доказивања да до повреде начела једнаких права и обавеза није дошло, лежи на школи. Подносилац притужбе је учинио вероватним акт дискриминације, у смислу члана 45. Закона о забрани дискриминације, с обзиром да је неспорно да настава на босанском језику за ученике и ученице бошњачке националности није организована. Због тога, терет доказивања да у овом случају није повређено начело једнакости сноси Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници. У складу са тим, потребно је оценити да ли чињенице и докази које је школа понудила у прилог тврдњи да није извршен акт дискриминације, пружају довољно основа за закључак да постоје објективни и оправдани разлози због којих није организована настава на босанском језику.

3.15. У изјашњењу директора гимназије наведено је да настава на босанском језику није организована јер школа није добила сагласност од министарства да формира додатно одељење и организује наставу на босанском језику у три одељења, а у два на српском језику. Законским прописима уређено је да школа до 31. децембра, предлаже министарству број ученика за упис, преко школских управа, а да министарство доноси одлуку о броју ученика за упис у школе до 31. марта. Такође, прописано је и да одељење у средњој школи не може имати више од 30 ученика/ца и да је за признавање већег броја ученика у одељењу потребна сагласност министарства. У прилогу изјашњења достављени су докази који поткрепљују наводе да је школа затражила сагласност министарства за промену плана уписа. Наиме, након што се 81 ученик/ца изјаснио да жели да слуша наставу на босанском језику, школа се обратила министарству тражећи одобрење за формирање још једног одељења првог разреда, како би ученике/це распоредила у три одељења са наставом на босанском језику и у два на српском језику. Такође, приложени су докази који поткрепљују наводе да је захтев поновљен. На овај начин школа је показала спремност да организује наставу на босанском језику, али би формирање петог одељења првог разреда без сагласности министарства, било у супротности са законом и подзаконским актима. С обзиром на све наведено, Повереница за заштиту равноправности је става да је Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници, доставила доказе који пружају довољно основа за закључак да постоје објективни и оправдани разлози због којих није организовала наставу на босанском језику.

¹⁶ Стручно упутство Министарства просвете, науке и технолошког развоја, бр. 601-00-40/2013-15 од 27. јуна 2013. године

3.16. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, дописом од 15. јануара 2014. године, дало је сагласност да Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници, поред још три образовно-васпитне установе, организује „припремну наставу“ на босанском језику од почетка другог полугодишта до краја школске 2013/2014 године, у два одељења првог разреда. На овај начин су наставу на босанском језику похађали само ученици/е два одељења, тј. највише 60 ученика/ца. Стога, оваквим решењем министарство није омогућило да сви ученици и ученице који су се изјаснили да желе да слушају наставу на босанском језику, своје право и остваре.

3.17. Право припадника националне мањине на образовање на матерњем језику омогућава ученицима припадницима одређене националне мањине да се, пре свега, изразе на матерњем језику, да упознају националну историју и културну баштину на матерњем језику и доприноси очувању националног идентитета мањине. Домаћим и међународним прописима утврђено је да је право на образовање на матерњем језику засновано на избору представника националне мањине. Ученици/е бошњачке националне мањине у Гимназији „Јездимир Ловић“ у Сјеници су се изјаснили да желе да остваре право на образовање на матерњем језику. Из тог разлога школа је дужна да учини све у оквиру својих надлежности и у складу са својим могућностима, да омогући ученицима и ученицама да остваре право на образовање на матерњем језику.

3.18. Поред наведеног, да би се реализовало право на образовање на матерњем језику, потребно је испунити одређене предуслове за организовање наставе, као што је доношење наставних планова и програма за стручне школе, обезбеђивање учбеника на језику мањине, обезбеђивање стручног наставног кадра, простор за организовање наставе на два језика, као и додатну опрему и наставна средства за остваривање плана и програма образовања и васпитања на босанском језику. Имајући у виду да је остваривање и/или финансирање наведених предуслова за организовање наставе у надлежности Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Повереница за заштиту равноправности је мишљења да у конкретном случају Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници није поступила дискриминаторно према ученицима бошњачке националности.

3.19. Повереница за заштиту равноправности констатује да је, поред постојања доброг правног оквира и законом дефинисаних високих стандарда у заштити права и слобода припадника националних мањина, потребно унапредити положај националних мањина, а да поготово постоји потреба за већом доследношћу у примени и поштовању постојећег правног оквира. Наиме, право припадника националне мањине на образовање, у склопу са другим мањинским правима, помаже очувању националног идентитета и спречавању асимилације припадника националне мањине. Истовремено, процес образовања и васпитања носи потенцијал јачања међусобног поштовања и разумевања различитих заједница унутар једног друштва. Право очувања колективног идентитета помоћу образовања на језику мањине, мора да буде уравнотежено са потребом интегрисања и учешћа у широј државној заједници. Циљ образовања и васпитања јесте, поред стицање квалитетних знања и способности неопходних за лично остварење и активан рад и живот у заједници, поштовање равноправности, унапређивање толеранције и уважавање различитости.

3.20. На крају, потребно је скренути пажњу да је приликом анкете о моделу наставе у образовним установама потребно затражити мишљење детета, тј. ученика и ученица школе. Наиме, у анкетном обрасцу „Образац за анкетирање родитеља о моделу наставе у образовно васпитним установама у Санџаку у школској 2013/2014“, могућност

да се изјасне имају само родитељи, а деца није пружена могућност да искажу своје мишљење. Повереница за заштиту равноправности указује да је међународним и домаћим прописима утврђено право детета да искаже своје мишљење у стварима која се тичу детета. У Општем коментару бр. 12 Конвенције о правима детета, Комитет за права детета је препоручио државама уговорницама да предузму радње како би деци створиле могућности да изразе своје мишљење и да се оно пажљиво размотри у сваком образовном окружењу, укључујући и образовне програме, али и изван школе, на локалном и националном нивоу о свим аспектима образовне политике, укључујући, између осталог и школске програме, методе поучавања и структуру школа. Комитет истиче да се у одлукама о преласку на следећи ниво школовања или избору предмета мора обезбедити право деце да искажу мишљење. Зато су образовне установе, као и национални савети у свом раду у области образовања и другим областима која се тичу деце, обавезни да поштују право детета да изрази мишљење и да оно буде пажљиво размотрено.

3.21. Сагледавајући све чињенице и околности, Повереница за заштиту равноправности је мишљења да у конкретном случају Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници, није прекршила одредбе Закона о забрани дискриминације.

С обзиром да је Бошњачко национално вијеће поднело притужбу и против Министарства просвете, науке и технолошког развоја, у чијој надлежности је обезбеђивање услова за остваривање права националне мањине на образовање на матерњем језику, поступање министарства је предмет посебног поступка.

4. МИШЉЕЊЕ

Неорганизовањем наставе на босанском језику у школској 2013/2014 години за ученике/це бошњачке националности, Гимназија „Јездимир Ловић“ у Сјеници није прекршила одредбе Закона о забрани дискриминације.

Против овог мишљења није допуштена жалба нити било које друго правно средство, јер се њиме не одлучује о правима и обавезама правних субјеката.

Доставити:

- Бошњачко национално вијеће, Нови Пазар
- Гимназија „Јездимир Ловић“, Сјеница